

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Тернопільський національний економічний університет
Навчально-науковий інститут інноваційних освітніх технологій
Кафедра кримінального права та процесу

КУЛЬБАБА Віктор Володимирович

**Досвід іноземних держав у здійсненні
детективної діяльності / Experience of foreign
states in carrying out of detective activity**

спеціальність: 262 - Правоохоронна діяльність
освітньо-професійна програма - Економічна безпека та фінансові розслідування

Випускна кваліфікаційна робота

Виконав студент групи
ПДЕБзмхм-21
В. В. Кульбаба

Науковий керівник:
к.ю.н., С. О. Мазепа

Випускну кваліфікаційну роботу
допущено до захисту:

" ___ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри
_____ Н. З. Рогатинська

562
29.11.19

ТЕРНОПІЛЬ - 2019

ЗМІСТ

Вступ	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВИ ЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКОРДОНОМ	5
1.1. Поняття та види детективної діяльності	5
1.2. Особливості приватної детективної діяльності в європейських країнах	13
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2 ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКОРДОНОМ	22
2.1. Правове регулювання детективної діяльності у США	22
2.2. Правове регулювання детективної діяльності у країнах Європи	29
Висновки до розділу 2	36
РОЗДІЛ 3 СУЧАСНИЙ ДОСВІД ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКОРДОНОМ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ	38
3.1. Практика детективної діяльності закордоном	38
3.2. Шляхи акумулювання закордонного досвіду та розвитку детективної діяльності в Україні	45
Висновки до розділу 3	51
Висновки	54
Перелік використаних джерел	58

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах дотримання європейським суспільством європейських цінностей, необхідності зближення наших правових систем та все більшої нагальності проблема гармонізації заходів безпеки в Україні зі стандартами Європейського Союзу стає все актуальнішою. Але недостатньо розроблені питання адміністративно-правового регулювання охоронної діяльності в Україні на науковому рівні, невирішеність багатьох факторів участі органів виконавчої влади у державному регулюванні забезпечення безпеки осіб та захисту прав власності, невідповідність нормативно-правових актів, а наявність спірних питань у сфері охоронної діяльності викликає низку проблем, вирішення яких потребує визначення шляхів та вдосконалення законодавства в цьому напрямку. Для вирішення цієї проблеми ми проаналізуємо досвід зарубіжних країн щодо забезпечення безпеки людей та захисту прав власності з метою запозичення позитивного досвіду та пошуку шляхів вирішення проблемних питань.

Аналіз останніх публікацій. Окремі аспекти адміністративної діяльності приватних охоронних структур розглянуто в наукових працях учених у галузі адміністративного права: О. М. Бандурки, М. І. Бачило, В. В. Бугуйчука, А. С. Васильєва, В. В. Галуцька, Т. С. Гончарука, М. І. Зубка, С. В. Ківалова та ін.

Віддаючи належне науковим напрацюванням вітчизняних та зарубіжних вчених з даної проблематики, слід зауважити, що існує потреба в її подальшому дослідженні. Недостатньо вивченими залишаються проблемні питання акумулювання закордонного досвіду.

Метою дипломної роботи є дослідження досвіду детективної діяльності закордоном

У відповідності з обраною темою визначено основні **завдання** дипломної роботи:

- дослідити поняття та види детективної діяльності;
- охарактеризувати особливості детективної діяльності в європейських країнах;
- проаналізувати правове регулювання детективної діяльності у США;
- проаналізувати правове регулювання детективної діяльності у країнах Європи;
- визначити особливості практики детективної діяльності закордоном;
- обґрунтувати шляхи акумулювання закордонного досвіду та розвитку детективної діяльності в Україні.

Об’єктом дослідження є детективна діяльність.

Предметом дослідження є досвід детективної діяльності закордоном.

Методи дослідження. Дослідження базується на діалектичному та системному підходах до пізнання економічних явищ та процесів, що передбачає їх вивчення у взаємозв’язку та взаємозалежності. У процесі дослідження застосовано такі наукові методи: узагальнення, систематизації, групування, синтезу, методи економічного аналізу, групування.

Наукова новизна одержаних результатів. До найбільш вагомих результатів, що характеризують наукову новизну дипломної роботи належить обґрунтування шляхів акумулювання закордонного досвіду для розвитку детективної діяльності в Україні.

Практична значущість отриманих результатів. Практичний зміст результатів полягає у обґрунтованості практичних пропозицій щодо адаптації окремих організаційно-правових норм закордонного досвіду детективної діяльності в Україні.

Структура роботи. Робота містить три розділи, виступ, висновки, та список використаних джерел, що містить 40 найменувань, та викладена на 61 сторінці.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАКОРДОНОМ

1.1. Поняття та види детективної діяльності

В умовах побудови демократичної правової незалежної держав, де б комфортно і заможно відчував себе її народ, питання, які пов'язані з удосконаленням чинного законодавства у сфері правоохоронної діяльності, зокрема становлення і розвитку недержавних формувань, як досить важливого інституту і гарантує дотримання законності у державі, у реаліях сьогодення, являється актуальним як ніколи.

Суттєві і значні зміни у громадсько-політичному житті країни, напрямок на побудову правової держави, вимагають сьогодні значного удосконалення всіх інституцій суспільних відносин. В першу чергу це відноситься до комплексу питань, що забезпечують особисту безпеку громадян, захисту їх життя і здоров'я від протиправних посягань [15].

Захист користування і розпорядження своєю приватною власністю, інтелектуальною власністю, яке є непорушним [16].

Питанням забезпечення особистої і майнової безпеки громадян, не завжди приділялась належна увага з сторони законодавчої і виконавчої влади, на протязі всієї незалежності нашої держави, як не дивно, але тут є пояснення як чисто суб'єктивного, так і об'єктивного характеру у тому числі і з наукової точки зору. Звісно, на перше місце у нашій державі, на протязі всього періоду її розвитку, в основу ставились питання захисту державних інтересів і це цілком зрозуміло.

Захист громадян, їх майна, особистої власності у більшості випадків мало декларативний характер. Цілком зрозуміло, що у держави, у такий нелегкий час її незалежного історичного поступу, не вистачало на це ні сил, ні фінансів, ні засобів.

Отже, цілком об'єктивно, що в умовах не стабільності почалися процеси виникнення різних приватних, детективних агенцій і служб, служб охорони і безпеки, учбових закладів по підготовці відповідних спеціалістів. Потрібний був закон, який б врегулював всі ці процеси. Тим більше, що у демократичних розвинених державах світу він давно вже існував. Його культивування знаходила себе у художній літературі, телебаченні, кіно. Суспільство бажало такої інституції, і вона була на часі. Але держава, у особі керівництва правоохоронних структур, які були заідеологізовані рудиментами старої радянської системи, і досить часто бачили у приватній детективній діяльності конкуренцію, а досить часто із особистих корисливих спонукань, боячись викриття протиправних дій підлеглих і своїх особисто, різними заходами і методами, не допускало їх утворення на законодавчому рівні.

Дослідження проблем в сфері приватної детективної діяльності, ставить сьогодні справедливі вимоги, питання організації, взаємодії з державними структурами, питання контролю і його форми з сторони державних інституцій, питання дискусійності теоретичних і практичних проблем діяльності вищезазначених інституцій. Проблемне поле теорії практики діяльності даної проблематики має сьогодні досить багато питань, на які повинна дати відповідь наука, ґрунтовність окреслення даної інституції неможливе без законодавчого визначення, і державного розуміння у визначенні підходів і відповідного мислення.

В Україні кількість злочинних посягань сьогодні сильно зростає, і практично всі сфери життєвих інтересів суспільства страждають від їх зростання і розповсюдження. Самостійно запобігти і локалізувати ці негативні процеси своїми силами правоохоронна система, у цей складний перехідний період не в змозі. І ці процеси характерні не тільки в Україні, на історичному відрізку її розвитку, вони мали місце і у інших країнах у період їх поступу до демократії, економічного розвитку і стабільності, становлення розвиненого громадянського суспільства, але ці країни успішно

застосовували як один із елементів стабілізації кримінальної ситуації, діяльність приватних детективних структур, які в рамках чинного законодавства, успішно виконували свої завдання, у запобіганні, протидії і локалізації такого суспільно-небезпечного явища, як злочинність у всіх її формах і видах.

Специфіка діяльності приватних детективних структур, потребує свого законодавчого врегулювання, адже це специфічний вид діяльності, і держава має його належним чином врегулювати в Україні, так як це є у країнах Європейського Союзу, і у переважній більшості розвинених, цивілізованих, демократичних країн світу.

Зокрема, на сьогодні будуємо ринкову економіку в Україні, як фундамент благополуччя, економічної незалежності і процвітання народу. Не вдаючись до детального аналізу цих перекосів і невдач на даному етапі, це тема окремого дослідження, але, що стосується саме царини застосування і використання приватних детективних структур, для локалізації ряду негативних явищ у даному напрямку, поле їх застосування широкі. У даний час, на комерційному ринку України, люба комерційна діяльність проходить в умовах корупційної складової і у більш широкому розумінні реальної криміногенної тотальної інтервенції.

Політична нестабільність, відсутність законодавчих і юридичних гарантій збереження власності і фінансів породжує відповідні запити до правоохоронної системи, у тому числі і до послуг приватних детективних структур.

Ці питання посилюються на фоні нестабільності, значно посилені інтересом кримінальних злочинних угруповань, які проявляють стійкі злочинні наміри у спробах здійснювати контроль за комерційними підприємствами і організаціями, з метою отримання незаконних виплат, дивідендів, а то і рейдерського захоплення. Досить часто, як засвідчує практика, ці структури зливаються, утворюючи стійке злочинне угруповання не тільки економічної спрямованості. Недобросовісності конкуренції ринку,

між фінансовими і економічними структурами, з використанням не законних, кримінальних форм і видів боротьби з конкурентами.

Недостатня, а часом взагалі формальна діяльність правоохоронних структур у забезпеченні безпеки комерційної діяльності, особистої безпеки підприємців і працівників комерційних структур, служить підставою у проблемі захисту їх прав і інтересів. Створювані ними свої власні служби безпеки, якщо оцінити всі негативні фактори, не завжди ефективні. Вони досить затратні і під силу тільки великим фірмам і корпораціям.

Цивілізовані країни світу, орієнтуються не тільки на державні чи власні структури і формування, але і на приватні детективні структури.

Розуміння «приватна детективна діяльність» відповідно до проекту Закону «Про приватну детективну діяльність» (у певній варіації він прийнятий у Верховній Раді України у першому читанні) повинен визначатися на нашу думку, як «надання на взаємовигідній договірній основі послуг фізичним і юридичним особам, підприємствами, організаціями, які мають спеціальний дозвіл (ліцензію) міністерства юстиції (на нашу думку саме міністерство юстиції, а не МВС, щоб запобігти заангажованості і упередженості) з метою захисту законних прав і інтересів своїх клієнтів».

Слід зазначити у цьому аспекті, що у поодиноких теоретичних розробках і дослідженнях українських науковців і практиків не дискусійного визначення не існує. І це цілком зрозуміло з точки зору теорії і практики.

Доцільно також у цьому контексті звернути увагу на визначення поняття «детектив». Слово «детектив» походить від латинського слова «detego» (розкриваю, викриваю). Під терміном «детектив» в офіційному вжитку він не розповсюджений, офіційний статус відсутній, але у повсякденному вжитку, під ним розуміється особа яка має відношення, як спеціаліст і спеціалізується на розкритті кримінальних злочинів.

Отже, таким чином, загальним знаменником, для державних правоохоронних структур і для приватної детективної діяльності, являються попередження і розкриття злочинів, локалізація злочинного середовища, як

небезпечного явища для суспільства, що посягає на його моральні устої, права і свободу людини і громадянина. Хоча слід окреслити, що ми повинні відрізнити відмінності між державними і приватними детективними структурами відмінності. Перш за все, до основних відмінностей слід віднести, чиї інтереси вони захищають, приватні чи державні.

Досить часто, особливо у зарубіжних країнах, вони є спільними у тому чи іншому моменті їх виконання. І в той-же час, приватні особи мають право по контракту забезпечувати наприклад свою охорону, безпеку у тих чи інших державних інституціях.

При здійсненні приватної детективної діяльності, структури і окремі фізичні особи можуть надавати наприклад такі види послуг:

1. Збір відомостей по цивільним справам на договірній основі.
2. Вивчення ринку, збір інформації для ділових перемовин, виявлення некредитоспроможних і ненадійних партнерів
3. Встановлення обставин неправомірного використання фірмових знаків і логотипів, недоброякісної конкуренції, розголосу комерційної таємниці.
4. При заключенні трудових контрактів, виявлення характеристик на осіб по місцю їх минулої роботи.
5. Пошук безвісті зниклих осіб.
6. Пошук загубленого і викраденого майна і т.д. Цей перелік можна значно розширити, але у рамках чинного законодавства.

Приватна детективна (розшукова) діяльність у сучасних реаліях конкурентності перебуває поміж двох опонентів: «слідчий» та «детектив», у боротьбі між якими поступово може стати альтернативним недержавним правоохоронним механізмом, необхідність якого останнім часом набирає обертів. Потрібно зауважити на тому, що закон визначає загальні правові засади організації приватної детективної (розшукової) діяльності в Україні як одного з шляхів забезпечення конституційних гарантій людини та громадянина, що спрямовані на захист своїх законних прав та інтересів. В

Україні такий вид діяльності тривалий час був офіційно не визнаний та не мав законодавчого підґрунтя, хоча фактично приватною детективною діяльністю давно та плідно займаються не лише фізичні особи, а й юридичні. За неофіційними даними, зараз в усіх регіонах України працює більше декілька тисяч приватних детективів і приватних детективних агентств, здійснюючи свою діяльність вони користуються великим попитом серед таких категорій населення як бізнесменів, політиків, адвокатів.

Головною метою діяльності приватного детектива є сприяння безпеці функціонування підприємства замовника, допомога керівництву та уповноваженим працівникам у зборі інформації про особу (організацію), встановлення чи підтвердження факту правопорушення. Законодавець надав можливість приватним детективам займатися доволі широким спектром питань, які були лише у компетенції правоохоронних органів, але відтепер приватна та державна система доповнюватимуть одна одну. Головне, що детективи зможуть збирати та фіксувати інформацію, яка надалі зможе використовуватися у цивільному, господарському, адміністративному та кримінальному судочинстві, що додасть громадянам додаткові можливості при захисті своїх прав та особистих інтересів у судах. Інформація, отримана приватними детективами, згідно з документом, є професійною таємницею, яка не підлягає розголошенню, є конфіденційною, крім випадків, коли вона має факти підготовки чи замаху на вчинення кримінального правопорушення (про такі факти детективи зобов'язані повідомити правоохоронним органам з передачею підтверджуючих матеріалів) [14, с. 258].

Зміст правоохоронної функції держави фахівці визначають як забезпечення охорони права і правовідносин, а також захисту основ конституційного ладу, у тому числі прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, законності та правопорядку [36, с. 851]. Тобто, щодо цих видів діяльності та об'єктів її забезпечення, держава може частину своїх повноважень і частину діяльності передати представникам приватного сектору. З цього приводу погодимося з думкою, що вирішення проблеми

протидії злочинності є неможливим лише за допомогою державних інститутів, а вимогою часу є суттєва державна підтримка боротьби з правопорушеннями самим суспільством та його представниками [11, с. 77]. І, як засвідчує досвід багатьох країн (Великобританії, Данії, Ізраїлі, Іспанії, Італії, Канаді, Німеччині, Норвегії, Португалії, США, Франції, Швейцарії, Японії та ін.), саме до діяльності, пов'язаної із охороною права, а також захистом прав свобод та законних інтересів людини і громадянина, вже тривалий час доволі успішно у багатьох країнах залучаються представники приватного сектору. Як правило, мова йде про приватні охоронні агентства та детективну діяльність окремих фізичних осіб чи їх об'єднань (детективних агентств). Більш того, у вказаних країнах ця діяльність не тільки отримала своє визнання на рівні держави, але, що є важливим для правової держави, вона врегульована на законодавчому рівні. Тобто, як свідчить закордонний досвід залучення до виконання правоохоронної функції держави приватних детективів або детективних агентств у багатьох країнах є визнаною практикою, яка довела свою доцільність.

Окремо слід вказати на те, що надання можливості представникам приватного сектору (приватним детективам та детективним агентствам) завдяки визнанню за ним офіційного статусу брати участь у правових відносинах у сфері реалізації правоохоронної функції держави, не тільки сприяє розширенню можливостей самої держави щодо покращення стану організації діяльності із забезпечення законності та правопорядку у країні, контролю за здійсненням такої діяльності (за рахунок ліцензування такої діяльності, її правової регламентації). Це також сприяє оптимальному використанню державою власних ресурсів задля більш ефективного виконання цієї функції, а також вирішує питання задоволення потреби громадян та юридичних осіб у захисті їх прав та законних інтересів. Адже, як відмічено в літературі, реалізація правоохоронної функції вимагає її своєчасного забезпечення достатніми матеріально-технічними фінансовими та кадровими ресурси [36, с. 851].

Отже, є всі підстави вести мову про те, що надання приватним детективам та їх об'єднанням офіційного статусу є нагальною потребою подальшого розвитку та підвищення ефективності реалізації державою її правоохоронної функції. При цьому слід відмітити, що самі приватні детективи та детективні агентства повинні отримати повноцінний статус суб'єктів реалізації правоохоронної функції в державі, що передбачає наділення їх відповідними повноваженням у цій сфері. Зокрема це сталося завдяки ухваленню 13 квітня 2017 року Верховною Радою України Закону «Про приватну детективну (розшукову) діяльність», який поряд із Законами України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» та «Про охоронну діяльність» фактично завершив формування в країні правового підґрунтя для визнання приватних органів, установ, підприємств та окремих осіб як суб'єктів реалізації правоохоронної функції в державі.

І про те, що приватних детективів та детективні агентства слід вважати суб'єктами реалізації правоохоронної функції в державі, зокрема свідчать положення ст. 16 проекту закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність». Згідно до цієї статті замовниками приватних детективних (розшукових) послуг можуть бути фізичні або юридичні особи, орган державної влади, орган місцевого самоврядування, в інтересах яких здійснюється приватна детективна (розшукова) діяльність [31]. Це положення підтверджує те, що вказані у цій статті особи та органи різної форми власності можуть звертатися до приватних детективів, як визначено у преамбулі цього закону, з метою забезпечення конституційних гарантій людини та громадянина на захист своїх законних прав та інтересів, що як раз і складає зміст правоохоронної функції держави.

1.2. Особливості приватної детективної діяльності в європейських країнах

На даний час Україна прагне до становлення правової держави, для якої людина, її життя і здоров'я, честь та гідність, недоторканність та безпека є найвищою соціальною цінністю, ставить на перше місце у сфері правового регулювання суспільних відносин права та свободи людини. Сьогодні, розглядаючи досвід європейських країн щодо протидії злочинності та забезпечення правопорядку, ми можемо спостерігати тенденції, пов'язані з все більшим орієнтуванням європейських країн не тільки на традиційні правоохоронні органи, але й на приватні правоохоронні організації (детективні агентства).

Співробітники таких недержавних правоохоронних організацій постійно розширюють діапазон розшукової та охоронної діяльності, досліджують різноманітні аспекти протидії злочинності. На мій погляд у зв'язку з тим, що на сьогодні розвиток інституту приватної детективної діяльності в Україні, знаходиться на етапі становлення та потребує його нормативно-правового забезпечення, вважаю за доцільне дослідити досвід його функціонування в європейських країнах.

Великобританія має широке коло проблем, пов'язаних з розслідуванням злочинів у вирішенні таких питань правоохоронним органам допомагають співробітники приватних детективних агентств (служб, бюро). У Великобританії лише в 2001 році був прийнятий закон, який ввів обов'язкове ліцензування приватної детективної діяльності, а також обов'язкову реєстрацію приватних детективів. З прийняттям даного закону було створено спеціальний орган, що здійснює ліцензування та перевірку приватної детективної діяльності – Орган індустріальної безпеки Великобританії (Security Industry Authority) [26]. Приватні детективи у Великобританії мають достатньо широкий вибір технічних засобів при здійсненні своєї діяльності. Крім цього, приватним детективам надається

доступ навіть до криміналістичних лабораторій поліції. Також, приватні детективи у даний час можуть легко, законно, отримати відомості відносно громадян. В Великобританії існує мережа терміналів, за допомогою яких детектив має можливість, отримати доступ до 100 баз даних країни, а також до повного поіменного списку британських виборців та судових справ.

У Німеччині діяльність детективних агентств врегульована федеральним законом “Про приватні підприємства” [13], тобто детективні агентства зареєстровані як установи, що займаються підприємницькою діяльністю. У зв’язку з цим, зайняття таким видом діяльності не потребує додаткового ліцензування. Приватні детективні агентства (бюро) керуються в своїй діяльності усіма положеннями та постановами, якими керуються всі інші подібні установи в Німеччині. Функції приватних детективних агентств у Німеччині в цілому вписуються у традиційні поняття приватної правоохоронної діяльності. Переважна більшість детективів Німеччини виконують замовлення у сфері торгівлі й промисловості, інші в приватному секторі [35].

Однією з особливостей законодавства Німеччини щодо організації приватної детективної діяльності є те, що для того щоб стати приватним детективом особі не потрібно мати юридичної або іншої спеціальної освіти чи певного досвіду роботи у правоохоронних органах. В Німеччині створені центри з підготовки приватних детективів для підняття кваліфікаційного рівня приватних детективів та підвищення якості надання ними відповідних послуг. При Федеральному союзі німецьких детективів функціонує Центр з навчання детективному бізнесу (Zentralstelle für die Ausbildung im Detektivgewerbe). В таких установах майбутні детективи проходять підготовку (у формі прямого або дистанційного навчання) в галузі кримінології, права, економіки тощо. Як правило така підготовка майбутніх детективів, відбувається по вихідним дням та протягом від одного до двох років. Важливим моментом в діяльності приватних детективних агентств є необхідність збереження ними конфіденційної інформації про клієнтів. У

зв'язку з цим, в Німеччині усі дані, що містяться в картотеках приватних детективних агентств, навіть ті, що пов'язані з доходами та боргами громадян знаходяться під охороною. Приватні детективні агентства та правоохоронні органи Німеччини плідно взаємодіють для досягнення мети в боротьбі зі злочинністю [20, с. 133].

У Франції спостерігається постійне зростання попиту на послуги приватних детективних агентств (детективів). У Франції, приватним детективом вважається особа що займається розслідуванням та проведенням наукових досліджень в порядку приватного обвинувачення за винагороду. Французьке законодавство, на відміну від законодавства Німеччини та Великобританії, регламентує приватну детективну діяльність та приватну охоронну діяльність окремо. Приватні детективні агентства (детективи) Франції керуються в своїй діяльності законом «Про організацію професії приватного детектива» («Organisant la profession de détective privé») від 19 липня 1991 року, з останніми доповненнями та змінами, що набрали чинності у 2006 році. Відповідно до цього закону приватний детектив має право здійснювати дії спрямовані на: – пошук безвісти зниклих осіб, пошук викраденого або загубленого майна; – збір інформації про сімейний стан, платоспроможність особи; – збирання доказів або пошук фактичних даних, які можуть призвести до викриття особи у вчиненні злочину, припинення конфліктів між особами тощо; – виявлення промислового шпигунства [12].

Для можливості займатися детективною діяльністю на території Франції особі потрібно одержати спеціальний дозвіл, який надає Міністр внутрішніх справ. Такий дозвіл видається особі на строк від 5 до 10 років. Оформлення такого дозволу триває протягом 6 місяців. Приватним детективам заборонено володіти вогнепальною зброєю. Взаємодія між приватними детективами та правоохоронними органами Франції здійснюється згідно з законодавством, наступним чином: – правоохоронні органи, в межах повноважень, можуть вимагати від детектива що обслуговує відповідну територію, підготувати та надати в найкоротший термін будь яку

потрібну інформацію для забезпечення національної безпеки, громадського правопорядку, попередження та розкриття злочинів; – якщо в ході виконання своїх службових обов'язків детективу стане відомо про будь-які факти вчиненого злочину або щодо підготовки злочину, детектив зобов'язаний негайно доповісти про це правоохоронні органи за територіальністю.

На прикладі європейських країн можемо спостерігати як даний інститут, що на сьогодні, на жаль, поки що не знайшов законодавчого врегулювання в Україні, функціонує та продуктивно діє сумісно з державними правоохоронними органами, позитивно впливаючи на врегулювання суспільних відносин та боротьбу зі злочинністю в межах країн.

Переглядаючи пропозиції різних детективних агентств, можна натрапити як на цілком традиційні послуги щодо розшуку загублених документів до зовсім неординарних послуг таких, як: допомога батькам у контролі за дітьми, алібі у сімейному житті, виведення осіб із різного роду сект, встановлення gps – маяка для контролю за людьми похилого віку, визначення хто насправді володіє акантом у соціальній мережі тощо. Звісно приватні детективи діють за принципом «дозволено те, що не заборонено» і у встановлений строк та конкретну платню допомагають вирішувати найрізноманітніші забаганки клієнтів. При цьому неухильно дотримуючись принципів верховенства права, законності, дотримання прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, збереження професійної таємниці, конфіденційності, взаємодії із правоохоронними органами, органами державної влади та місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями та громадянами. Саме ці обставини приваблюють осіб звертатися за допомогою у приватні структури, де з ними буде укладено конкретний договір, а не до державних правоохоронних органів (де діють застарілі механізми та корупційні схеми вирішення питань).

Детективні агентства посідають своє особливе місце серед недержавних суб'єктів запобігання злочинності ще й тому, що часто здійснюють не тільки опосередкований, а й безпосередній вплив на злочинні

прояви. І для підвищення ефективності такого впливу необхідно, крім законодавчого врегулювання самої діяльності детективів, врегулювати належним чином систему навчання та взаємодії із державними правоохоронними органами. Оскільки тільки при злагодженій командній роботі приватних та державних правоохоронних структур можна досягти спільної мети – запобігання злочинам та їх припинення. За основу доцільно взяти досвід зарубіжних країн, де детективна діяльність вже давно довела свою ефективність.

До прикладу приватний детектив у Великій Британії має достатньо широкий вибір технічних засобів для здійснення своєї діяльності, йому доступна навіть криміналістична лабораторія поліції Лондона. Наприклад, є термінали, через які цілком законно можна отримати доступ щонайменше до 100 баз даних, а також до повного поіменного списку британських виборців і судових дос'є. В цій державі підтримується дуже тісне інформаційне співробітництво між приватними детективними агентствами та державними правоохоронними органами (поліцією) під час розслідування злочинів та захисту прав і свобод громадян.

Взаємодія приватних детективів з державними правоохоронними органами Франції згідно із законодавством здійснюється таким чином:

1) міністр внутрішніх справ, міністр юстиції, орган судової влади в межах повноважень можуть витребувати від детектива, який обслуговує певну територію, будь-яку потрібну інформацію для забезпечення національної безпеки, підтримання громадського порядку, попередження та розкриття злочинів (інформація, що цікавить відповідні державні структури, повинна бути підготовлена та надана детективом у найкоротший строк);

2) якщо під час виконання своїх службових обов'язків детективу стане відомо про будь-які факти вчинення злочину або такого, що готується, він повинен негайно поінформувати про це прокурора або суд на відповідній території.

Приватні детективи в Італії, наприклад, зобов'язані негайно давати відповіді на всі запити, зроблені посадовими особами поліції, державних органів чи агентами національної безпеки. За порушення положень законодавства у сфері регулювання приватної детективної діяльності особа може понести покарання у вигляді позбавлення волі на строк до 2-х років або штрафу. Обсяг послуг, що надаються приватним детективом (агентством), міститься у спеціальній «таблиці послуг». Детектив не має права надавати послуги, які не зазначені в цій таблиці. Така таблиця має бути схвалена і затверджена префектом (керівником органу державної влади на відповідній адміністративно-територіальній одиниці) [3, с. 10–11].

Приватна детективна діяльність в Україні ще перебуває у стані реформування, але вже має у собі величезний потенціал запобігання злочинності, забезпечення безпеки громадян, підприємств і держави в цілому. Детективні агентства посідають своє особливе місце серед недержавних суб'єктів запобігання злочинності.

Приватні детективи, об'єднання приватних детективів, які під час здійснення приватної детективної (розшукової) діяльності отримали інформацію про факти вчинення кримінального правопорушення або про готування до вчинення кримінального правопорушення, зобов'язані невідкладно повідомити про це відповідний правоохоронний орган та передати йому матеріали, що підтверджують таку інформацію. За письмовими запитами суб'єктів приватної детективної (розшукової) діяльності, за наявності згоди осіб, щодо яких здійснюється збір інформації, відповідні правоохоронні органи можуть надавати їм на договірній основі відомості, що містяться в адресних бюро, паспортних підрозділах, облікових підрозділах патрульної поліції, а також у підрозділах з обліку осіб, які мають судимість або притягалися до кримінальної відповідальності, якщо такі дані затребуються з дотриманням вимог законодавства. На відміну від України, як констатує Бугайчук К.Л., у Російській Федерації діяльність приватних детективів врегульована законом. Автор акцентує увагу на тому, що

зазначеним особам забороняється: приховувати від правоохоронних органів відомості про підготовку до вчинення або вже вчинені злочини; у будь-який спосіб перешкоджати діям органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів під час виконання ними їхніх законних повноважень; фальсифікувати матеріали та отриману інформацію; [4, с. 7].

Щодо взаємодії приватних детективів з правоохоронцями за кордоном наголошують й інші науковці.

Як зазначає Чередниченко О. Ю, приватний детектив у Великій Британії має достатньо широкий вибір технічних засобів для здійснення своєї діяльності, йому доступна навіть криміналістична лабораторія поліції Лондона. Крім того приватні детективи, через термінали, цілком законно отримати доступ до щонайменше 100 баз даних, а також до повного поіменного списку британських виборців і судових досьє. Підтримується дуже тісне інформаційне співробітництво між приватними детективними агентствами та державними правоохоронними органами (поліцією) під час розслідування злочинів та захисту прав і свобод громадян [37, с. 233].

Мотуз М. констатує, що взаємодія приватних детективів з державними правоохоронними органами Франції згідно із законодавством здійснюється таким чином:

1) міністр внутрішніх справ, міністр юстиції, орган судової влади в межах повноважень можуть витребувати від детектива, який обслуговує певну територію, будь-яку потрібну інформацію для забезпечення національної безпеки, підтримання громадського порядку, попередження та розкриття злочинів (інформація, що цікавить відповідні державні структури, повинна бути підготовлена та надана детективом у найкоротший строк);

2) якщо під час виконання своїх службових обов'язків детективу стане відомо про будь-які факти вчинення злочину або такого, що готується, він повинен негайно поінформувати про це прокурора або суд на відповідній території [24, с. 211].

Таким чином, у різних країнах приватні детективи співпрацюють з правоохоронними органами, надають їм відомості щодо учинених злочинів та в свою чергу можуть отримувати певну інформацію.

Висновки до розділу 1

Дослідження теоретичних аспектів обраної теми дипломного дослідження дозволило зробити ряд висновків і узагальнень.

Слово «детектив» походить від латинського слова «detego» (розкриваю, викриваю). Під терміном «детектив» в офіційному вжитку він не розповсюджений, офіційний статус відсутній, але у повсякденному вжитку, під ним розуміється особа яка має відношення, як спеціаліст і спеціалізується на розкритті кримінальних злочинів.

Специфіка діяльності приватних детективних структур, потребує свого законодавчого врегулювання, адже це специфічний вид діяльності, і держава має його належним чином врегулювати в Україні, так як це є у країнах Європейського Союзу, і у переважній більшості розвинених, цивілізованих, демократичних країн світу.

На прикладі європейських країн можемо спостерігати як даний інститут, що на сьогодні, на жаль, поки що не знайшов законодавчого врегулювання в Україні, функціонує та продуктивно діє сумісно з державними правоохоронними органами, позитивно впливаючи на врегулювання суспільних відносин та боротьбу зі злочинністю в межах країн.

Переглядаючи пропозиції різних детективних агентств, можна натрапити як на цілком традиційні послуги щодо розшуку загублених документів до зовсім неординарних послуг таких, як: допомога батькам у контролі за дітьми, алібі у сімейному житті, виведення осіб із різного роду сект, встановлення gps – маяка для контролю за людьми похилого віку, визначення хто насправді володіє акантом у соціальній мережі тощо. Звісно

приватні детективи діють за принципом «дозволено те, що не заборонено» і у встановлений строк та конкретну платню допомагають вирішувати найрізноманітніші забаганки клієнтів. При цьому неухильно дотримуючись принципів верховенства права, законності, дотримання прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, збереження професійної таємниці, конфіденційності, взаємодії із правоохоронними органами, органами державної влади та місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями та громадянами. Саме ці обставини приваблюють осіб звертатися за допомогою у приватні структури, де з ними буде укладено конкретний договір, а не до державних правоохоронних органів (де діють застарілі механізми та корупційні схеми вирішення питань).

РОЗДІЛ 2

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКОРДОНОМ

2.1. Правове регулювання детективної діяльності у США

Необхідність підвищення ефективності захисту всіх форм власності та забезпечення особистої безпеки громадян, а також припинення інших правопорушень у місцях служби обумовлює необхідність аналізу та узагальнення досвіду державних правоохоронних органів та приватних компаній у забезпеченні цих функцій за кордоном.

Світовий досвід показує, що не всі види правоохоронних функцій можуть належним чином виконувати урядові установи. У зв'язку з цим приватні охоронні та детективні служби набули широкого поширення в різних країнах. Детальний аналіз показує різноманітність регулювання діяльності безпеки в зарубіжних країнах.

Зокрема, у США досі не існує національного законодавства, що регулює діяльність недержавних правоохоронних органів. У той же час, ліцензування приватної детективної діяльності передбачено у 35 штатах, а в 10 штатах ліцензія на здійснення приватної охоронної діяльності взагалі не потрібна. У 16 штатах США для отримання ліцензії на здійснення різних видів недержавних правоохоронних органів необхідне американське громадянство [10, с. 10].

В даний час у США існує 21 навчальний заклад, який здійснює підготовку кадрів для неурядових правоохоронних структур [27, с. 30-31]. Ці установи регулярно проводять спеціальні дослідження у сфері неурядових служб безпеки, результати яких, зокрема, поява у 1986 р. Спеціальної програми інформування приватних служб безпеки про стан злочинності в суспільстві, розшукуваних осіб, крадіжок, а також щомісячні спільні зустрічі

представників державних та неурядових правоохоронних органів для обміну досвідом та інформацією.

На сьогодні в США до правоохоронних органів залучено понад мільйон людей, що вдвічі більше американської поліції [21, с. 45].

Приватні служби безпеки, залежно від профілю діяльності, поділяються на три види:

- 1) власне структури безпеки;
- 2) детективні підприємства;
- 3) служби внутрішньої безпеки компаній.

До їхніх функцій входять:

- 1) захист майна фірм та забезпечення безпеки її працівників;
- 2) попередження пожеж та аварій;
- 3) попередження правопорушень та заподіяння матеріальних збитків;
- 4) розслідування злочинів;

5) правоохоронні органи; інформування правоохоронних органів про вчинення злочинів та затримання злочинців.

Аналіз нормативно-правових актів, що регулюють діяльність приватних детективів у США дозволяє виокремити концептуальні положення правового регулювання такої діяльності, а саме:

1) у США не має єдиного федерального закону про приватну детективну діяльність, тому нормативно-правове регулювання такої діяльності здійснюється у кожному штаті окремо;

2) у США виділяють три основних види приватних правоохоронних організацій; розшукові бюро; охоронні агентства, служби безпеки в різних промислових та комерційних структурах;

3) у США, в переважній більшості штатів (40 з 50), для здійснення детективних функцій необхідна спеціальна ліцензія, яка видається владою даного штату та, за умов наявності такої ліцензії, детектив має право займатися охоронно-пошуковою діяльністю (в залежності від класу ліцензії) тільки на території того штату, де він стримав ліцензію.

У США реєстрація приватних детективних і охоронних фірм підпадає під юрисдикцію штату. 35 штатів мають закони, які безпосередньо регулюють приватні детективні фірми. Головною умовою їх діяльності є реєстрація та отримання ліцензій, виданих спеціальними державними органами або їх представниками. У той же час наявність громадянства США є обов'язковою вимогою у 16 штатах. У 22 штатах США для реєстрації в якості приватного охоронця чи детектива потрібно мати громадянство. Як правило, ліцензія видається на термін від 1 до 2 років. Відповідно до Закону Маккіна (штат Нью-Йорк), приватну детективну роботу можуть проводити особи та певні групи осіб, об'єднані в бюро чи фірму. Заздалегідь зазначені особи повинні отримати дозвіл на проведення слідчих, охоронних, патрульних, детективних дій в апараті губернатора штату.

Взагалі, у США існує три класи ліцензій, які видаються приватним детективам:

- ліцензія класу "А", яка передбачає основною сферою діяльності приватного детектива тільки збір інформації. Детектив, який отримав таку ліцензію, не має прав займатися охоронною діяльністю.

- ліцензія класу "В", яка передбачає основною сферою діяльності приватного детектива здійснення охоронної функції. Детектив, який отримав таку ліцензію, не має прав займатися збором та накопиченням інформації про особу.

- ліцензія класу "С" - комбінована ліцензія, яка надає їй власнику право займатися як розшуковою роботою (ліцензія класу "А"), так і виконувати охоронні функції (ліцензія класу "В").

Перед отриманням відповідної ліцензії на право займатися приватною детективною діяльністю, кандидат в детективи повинен здати письмовий іспит та внести відповідний вступний внесок.

У деяких штатах місцевим законодавством передбачені окремі додаткові вимоги, що висуваються до осіб, які мають право займатися приватною детективною діяльністю. Так, наприклад, в штаті Каліфорнія для

отримання ліцензії кандидату необхідно мати досвід практичної роботи в галузі розслідувань не менш ніж 6 тисяч годин (тобто, 750 робочих днів), але, щоправда, за наявності юридичної освіти достатньо мати й 2 тисячі годин відповідної роботи. Крім того, в цьому штаті замість одного погрібно здати два іспити зі знання законодавства США та англійської мови.

У Сполучених штатах Америки приватною детективною діяльністю займаються, по різних даним, від 1 до 2 мільйонів чоловік, що у два рази перевищує штатну чисельність американської поліції. В країні нараховується більш ніж 4 тисячі приватних детективних агентств, та, відповідно статистичним даним, щороку до послуг приватних детективів анонімно звертаються близько 7% жителів країни, що, в свою чергу, більше, ніж у будь-якій іншій країні світу. Сумарний річний прибуток таких приватних детективних агентств на 73% більше, ніж сукупний бюджет усіх державних правоохоронних органів. Діяльність приватних детективних агентств у США носить транснаціональний характер та виходить далеко за межі країни [39, с. 249].

Наприклад, детективне агентство "Pinkerton Security Investigator Services" має більш 200 відділень та філіалів у США, Канаді, Мексиці та країнах Європи. Чисельність працівників цього агентства складає приблизно 400 тисяч чоловік [18].

Треба зазначити, що в США діяльність приватних детективів чітко відмежовується від діяльності державних правоохоронних органів. При цьому, розслідування тяжких та особливо тяжких злочинів, таких як вбивства, зґвалтування, підпали, кримінальні вибухи, розбійні напади тощо, відноситься виключно до компетенції державної поліції.

Здебільшого, в детективні агентства клієнти звергаються для приватного розслідування економічних та загальнокримінальних злочинів, які вчинені співробітниками приватних підприємств, установ, організацій. Такими злочинами, як правило, є; розкрадання товарів, вантажу, документів; хабарництво; шахрайство; комп'ютерні злочини; крадіжки, які вчинені спів-

робітниками фірми, установи, організації; підроблення кредитних карток, страхових полісів тощо.

Сьогодні у США існує так звана система колективної безпеки підприємництва, заснована на діяльності державних правоохоронних органів, громадських об'єднань та організацій, приватних структур безпеки та допомоги окремих громадян. Вона спрямована на створення умов для запобігання злочинності у сфері підприємництва та у всіх сферах життя громадян.

Діяльність громадських організацій полягає в аналізі стану правопорядку в окремих галузях економіки, регіонах та великих корпораціях, розробці рекомендацій щодо змісту та методів застосування заходів безпеки, проведення консультацій та організації перепідготовки та кваліфікації фахівців з питань безпеки виробництво спеціалізованої літератури.

Громадяни та групи громадян на громадських засадах постійно контролюють стан правопорядку у своїх районах проживання, нічні патрулі, особливо у бідних районах.

До приватних структур безпеки США належать приватні детективні та охоронні агенції, приватні розвідувальні агенції та приватні служби промислової та комерційної безпеки фірм, підприємств, банків. Перші працюють незалежно та забезпечують надання послуг у сферах безпеки та детективної діяльності. Основними їх функціями є:

- захист приватної власності фірм, підприємств, банків, забезпечення особистої безпеки їх керівництва та окремих працівників;
- патрулювання певних районів, зон, вулиць, регіонів, контроль за дотриманням порядку покупцями та відвідувачами на території торгово-промислових ярмарків та виставок, науково-розважальних центрів;
- запобігання пожеж, повеней, зсувів, неконтрольованого скупчення людей, запобігання аварій;
- попередження правопорушень та матеріальних збитків у торгівлі;

- охорона та підтримка порядку в приміщеннях та будівлях фірм, підприємств, банків;
- обслуговування автоматизованих контрольних-пропускних пунктів та охоронно-звукових систем та пунктів;
- забезпечення безпеки зберігання та транспортування цінних вантажів спеціальним транспортом;
- захист комерційних підприємств, фірм та банків від несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації, подробиць документів та фірмових знаків, недобросовісної конкуренції та промислового шпигунства;
- інформування правоохоронних органів про виявлення скоєних злочинів та сприяння затриманню правопорушників;
- участь у розслідуванні окремих видів злочинів;
- пошук осіб, зниклих безвісти;
- визначення можливостей конкурентів та партнерів фірм, підприємств та банків;
- отримання конфіденційної інформації для забезпечення прийняття рішень управління комерційними структурами;
- конфіденційна перевірка фінансового стану партнерів та клієнтів.

Останнім часом провідні корпорації та банки США почали активно створювати спеціальний розвідувальний апарат у формі приватних інформаційно-аналітичних служб, діяльність яких спрямована на отримання секретної інформації про виробництво, продажі, фінанси та плани своїх конкурентів. За темою інформація, яку вони отримують, як правило, охоплює інформацію:

- характеристика основних державних органів та фінансових установ, банків, асоціацій та їх провідних експертів;
- ступінь політичних та економічних ризиків у разі капітальних вкладень у конкретній країні;
- наявність сировини та робочої сили;

- інфраструктура та податкова система;
- кон'юнктура фінансових та товарних ринків.

У зв'язку з посиленням конкуренції в останні роки на внутрішньому та зовнішньому ринках, розширенням промислового шпигунства, збільшенням кількості не тільки великих, але й середніх, і навіть малих підприємств, фірм та банків США створюються власні промислові та комерційні служби безпеки. Основні напрямки їх діяльності включають:

- кваліфікована спеціальна перевірка осіб, дозволених працювати з секретними документами та матеріалами;
- створення розвідувальної мережі;
- навчання персоналу техніці контррозвідки щодо відведених їм об'єктів.

Однією з вагомих причин розвитку приватних агентств за кордоном сьогодні є небажання підприємців звертатися до правоохоронних органів. 70% американських підприємців віддають перевагу приватним розслідуванням, оскільки бояться за репутацію компанії та витік комерційної інформації. Основні завдання служб комерційної безпеки зосереджені спеціально на запобіганні та придушенні витоку промислової та комерційної інформації. У той же час загальні інтереси соціально-економічної безпеки певною мірою нехтують заради збереження репутації компанії: винуватця, який заслуговує судового переслідування, зазвичай просто звільняють з посади.

У США існує понад 3500 детективних агентств, бюро та компаній. Тільки в Нью-Йорку зареєстровано 713 приватних детективних агентств і вдвічі більше. Найбільшого розмаху в галузі приватного розслідування набула діяльність великих детективних агентств. У США це в першу чергу Агентство Пінкертон, приватні детективні агенції Бернса, Уолкенхата та Кідда - так звана Велика четвірка, на яку припадає близько половини загального грошового обігу всіх пошукових фірм та офісів країни. Пінкертон, Бернс, Уолкенхат та Кідд, як колишні агенти Секретної служби США,

організували діяльність своїх агентств у стилі розвідки.

Зараз приватні детективні агенції функціонують як звичайні комерційні підприємства, що займаються власним бізнесом. Для всіх видів послуг, що надаються приватними агенціями, встановлюється певна плата, яка передбачає 3-4 рівні цін залежно від складності завдання, конкретного обсягу роботи та кваліфікації працівників агентства. Пошукові агенції передають клієнту всі висновки про виконану роботу у формі конфіденційного звіту.

2.2. Правове регулювання детективної діяльності у країнах Європи

У Франції діяльність приватних детективних структур регулюється Законом № 891 від 28 вересня 1942 р. з подальшими змінами та доповненнями. Критерії, яким повинен відповідати кандидат на роботу, в основному аналогічні тим, які існують в інших країнах; зокрема: кандидат не може мати судимість у зв'язку з порушенням кримінального законодавства, серйозними адміністративними та дисциплінарними санкціями, його не слід контролювати. Власниками цих пошукових бюро можуть бути особи, які є громадянами Франції або мають громадянство країн ЄС.

Відповідно до Закону Франції від 23 грудня 1980 р. № 50-1058, будь-яке порушення вищезазначених положень Закону № 891 передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк від 1 до 3 років та штрафу в розмірі 6 до 40 тис. франків.

Приватний детектив у Франції – це особа, яка займається розслідуванням і проводить наукові дослідження у порядку приватного обвинувачення за певну винагороду. Законодавство Франції чітко відокремлює професію приватного детектива від професії юриста, діяльності нотаріуса, поліції та інших близьких за сутністю професій.

Французьке законодавство, на відміну від англійського та німецького, регламентує приватну розшукову діяльність та приватну охоронну діяльність окремо.

Для здійснення детективної діяльності на території Франції особі потрібно одержати спеціальний дозвіл, який надає Міністр внутрішніх справ Франції. Для отримання спеціального дозволу кандидат повинен БІД повідати наступним вимогам:

- на день видачі дозволу особа повинна досягти 21 року;
- особа повинна бути громадянином Франції або іншої держави, що входить до Європейського Союзу;
- особа повинна пройти обов'язковий курс навчання у встановленому МВС Франції навчальному закладі (на сьогодні - це Паризький університет Пантеону Асса II, L'University Pantheon Assas PARIS II);
- протягом останніх п'яти років особа не повинна працювати в поліції, розвідувальних, контррозвідувальних органах або військових формуваннях;
- особа не повинна мати судимості за вчинення кримінального злочину;
- особа не повинна мати адміністративних та інших дисциплінарних покарань (наприклад, позбавлення права на роботу за професією або відмови у довірі в будь-якій формі);
- особа не повинна перебувати під слідством

Спеціальний дозвіл видається особі на термін від 5 до 10 років. Оформлюється такий дозвіл протягом 6 місяців. При цьому приватний детектив у Франції не має права володіти зброєю.

Взаємодія приватних детективів з державними правоохоронними органами Франції згідно із законодавством здійснюється наступним чином:

- Міністр внутрішніх справ, Міністр юстиції, орган судової влади, в межах їх відповідних повноважень, можуть зажадати БІД детектива,

обслуговуючого певну територію, будь-яку потрібну інформацію для забезпечення національної безпеки, підтримання громадського порядку, попередження та розкриття злочинів (інформація, що цікавить відповідні державні структури повинна бути підготовлена та надана детективом у найкоротший термін);

- якщо в ході виконання своїх службових обов'язків детективу стане відомо про будь-які факти вчиненого злочину або такого, що готується, він повинен негайно поінформувати про це прокурора або суд на відповідній території.

Компетенція приватних детективів у Франції на сучасному етапі включає:

- промисловий шпигунство;
- захист підприємств від недобросовісних конкурентів;
- забезпечення безпеки в банківській справі;
- забезпечення безпеки замовника [5, с. 34].

У Великобританії немає нормативних документів, які потребували б реєстрації приватних детективів. З 2 тис. детективів лише 300 зареєстровані членами Інституту професійних слідчих, який знаходиться в Блекберні. Сьогодні уряд вважає за необхідне запровадити подібну реєстрацію з обов'язковою спеціальною перевіркою детективів, оскільки попит на послуги приватних детективних агентств постійно зростає. У зв'язку з цим на розгляд парламенту було внесено проект закону, який передбачає обов'язкове ліцензування цього виду діяльності. Однак його прийняття постійно затримується.

Агенції виконують деякі "конкретні" завдання; для правоохоронних органів вони заборонені та вважаються незаконними:

- розробка заходів безпеки за договорами з державними органами;
- переговори з терористами, які беруть заручники;
- виконання завдань клієнтів щодо спостереження за своїми близькими родичами;

- виявлення факторів перелюбу;
- встановлення фінансового стану та кредитоспроможності майбутніх ділових партнерів.

У Німеччині приватне детективне бюро повинно бути зареєстроване як установа, що займається ремеслом (промислом) і відповідати всім статутам та нормам, що стосуються таких установ роду. Засновник не вимагає спеціальної освіти або відповідного досвіду роботи. Необхідною умовою формування бюро є мінімальний капітал у 50 тис. євро.

Для того, щоб відкрити приватну службу безпеки (ця концепція також означає підрозділи безпеки заводу та спеціальні підрозділи для забезпечення фізичної безпеки клієнтів) та укласти договір з будь-яким замовником (агентством, підприємством, компанією) приватною охоронною компанією, згідно з Федеральним законом про приватні підприємства, необхідно мати дозвіл влади. У дозволі може бути відмовлено, якщо приватна служба не забезпечує належного рівня безпеки або не має достатніх професійних, фінансових, технічних та інших можливостей. Конкретні критерії "надійності безпеки" викладені у відповідних положеннях та директивах федеральних держав.

У Німеччині недержавні правоохоронні органи зараз поділяються на:

- 1) установи, що надають детективні та охоронні послуги приватним фірмам (банкам) та державним установам для забезпечення безпеки будівель, об'єктів та осіб, що підлягають фізичному захисту та інших видів охорони;
- 2) внутрішні підрозділи безпеки, створені самими приватними підприємствами, фірмами та окремими особами, переважно великими кредитними та фінансовими організаціями [6, с. 105].

Питання контролю за діяльністю приватних структур безпеки, їх озброєнням зброєю та спеціальним обладнанням, веденням службової таємниці та секретів об'єктів охорони регулюються нормативними документами міністерства економіки.

Ще однією особливістю законодавства Німеччини щодо організації приватної детективної діяльності є те, що для того щоб стати детективом особі не треба мати спеціальної чи юридичної освіти або відповідного досвіду роботи у місцевих правоохоронних органах. Проте, аналіз літературних джерел та офіційних Інтернет-сайтів німецьких детективних бюро дозволяє зробити висновок, що в країні існують центри з підготовки детективів. Наприклад, при Федеральному союзі німецьких детективів функціонує Центр з навчання детективному бізнесу.

В Іспанії діяльність приватних детективів регулюється законом № 23 від 1992 р. і Королівським декретом № 2364 від 1994 р. (з останніми доповненнями та змінами, що набрали чинності у 2009 р). Відповідно до цих нормативно-правових актів приватна детективна діяльність відмежовується від приватної охоронної діяльності. Приватний детектив не може займатися діяльністю, яку виконують приватні охоронні агентства й, відповідно, навпаки.

Для здійснення приватної детективної діяльності в Іспанії особа повинна відповідати таким вимогам:

- досягти 21 року;
- мати громадянство однієї з держав-членів Європейського союзу або держав-учасниць угоди про Європейський економічний простір;
- не мати судимості;
- особа раніше не повинна була усунутою від служби в збройних силах або в органах безпеки;
- протягом двох останніх років, у складі відповідних уповноважених державних органів, особа не повинна була здійснювати контроль за діяльністю приватних детективних агентств;
- особа повинна мати необхідні знання та навички щодо здійснення функцій приватного детектива;
- особа повинна мати відповідний диплом, що надає право здійснення приватної детективної діяльності.

Кожен приватний детектив в Іспанії має право відкрити приватне детективне агентство та, відповідно, відкривати філії на території усієї країни. Порядок відкриття агентств та філій регулюється ст.ст. 104-108 Королівського Декрету № 2364 від 1994 р. Відповідно до цього Декрету, МВС Іспанії ведеться обов'язкова реєстрація детективів, агентств, філій агентств тощо.

Особливістю іспанського законодавчого регулювання приватної детективної діяльності є те, що детективам забороняється вести справи про службові злочини. При виявленні фактів службових злочинів детектив негайно інформує про це державні правоохоронні органи. Також, детективам заборонено використовувати спеціальні технічні прилади, які можуть порушити конституційні права й свободи людини (право на недоторканність особистого та сімейного життя, право на таємницю переписки тощо).

У взаємодії приватних детективів з державними правоохоронними органами Іспанії під час захисту прав і свобод людини, інтересів держави потрібно відзначити, що детектив, при надходженні відповідного запиту, зобов'язаний надати повну інформацію про предмет запиту державним правоохоронним органам. Також, детектив зобов'язаний негайно повідомити в державні правоохоронні органи про виявлені ним будь-якого роду факти вчинення посадових злочинів, про такі, що готуються або вчинені тяжкі та особливо тяжкі злочини.

Державні органи, юридичні та приватні особи в Італії мають право звертатися з метою здійснення розслідування або отримання будь-якої інформації, що їх цікавить у приватні детективні бюро (служби, агентства). Для здійснення приватної детективної діяльності в Італії потрібно отримати спеціальну ліцензію, яка видається відділом ліцензування поліцейської дільниці за погодженням з місцевим органом державної влади (Управлінням префектури (області)).

Умовами для отримання відповідної ліцензії є те, що ліцензіат повинен бути повнолітнім громадянином Італії або громадянином однієї з країн

Європейського Союзу. Громадяни країн Європейського Союзу отримують ліцензію на таких саме умовах, як і громадяни Італії. Ліцензія не може бути надана для здійсненім діяльності, що відноситься до компетенції виключно державних правоохоронних органів або буде порушувати права і свободи людини. Також, для отримання ліцензії детектив повинен вміти читати і писати, не мати судимості за вбивство, мати високі професійні та моральні якості. Детективи при здійсненні своєї діяльності зобов'язані вести облік усіх угод, які ними укладаються з клієнтами. Цей облік повинен бути наданий у випадку, якщо його зажадають посадові особи або агенти державних служб безпеки.

На даний момент у Бельгії нараховується близько 400 приватних детективних бюро та охоронних компаній, де працюють понад 3 тис. співробітників.

Дозвіл на право займатися приватною охоронною справою видається Міністерством внутрішніх справ країни і поновлюється кожні п'ять років у тому ж порядку за плату.

Для моніторингу діяльності приватних охоронних компаній та вжиття адекватних заходів у разі необхідності в Бельгії створено спеціальний орган.

У Фінляндії встановлено чітку правову базу існування та функціонування приватних охоронних організацій (Закон про приватні розслідування та Закон про приватну охорону). Для відкриття приватного детективного бюро потрібен дозвіл відповідних органів. Якщо діяльність приватної охоронної компанії здійснюється на території однієї провінції (регіону), такий дозвіл видається губернатором, якщо одночасно в кількох провінціях, урядом країни.

Чинне законодавство Фінляндії визначає загальні та обов'язкові вимоги до працівників приватних охоронних організацій: наявність поліцейської чи юридичної освіти, досвід роботи в місцевих правоохоронних органах, високі моральні стандарти та надійність.

Особливий інтерес викликає досвід функціонування приватних служб безпеки в КНР. З середини 80-х років минулого століття до сьогодні кількість приватних охоронних компаній Китаю сягала майже тисячі.

Перші приватні охоронні компанії в Китаї почали з'являтися в містах, в яких активно розвивалися нові форми управління, а також у спеціальних економічних зонах. Протягом трьох років були відпрацьовані методи діяльності цих служб та порядок їх взаємодії з правоохоронними органами.

У липні 1988 року Державна рада КНР затвердила Положення про приватні служби безпеки, розроблене Міністерством громадської безпеки. Цей нормативний акт регулює правовий статус приватних охоронних компаній як госпрозрахункових та економічно незалежних організацій, що діють за договорами, що укладаються з підприємствами та організаціями різних форм власності, а також співпрацюють з державними правоохоронними органами.

Практично у всіх інших країнах світу функціонування охоронних організацій регулюється законом. Варто також відзначити налагоджену взаємодію між поліцією та приватними охоронними компаніями, включаючи запобігання правопорушенням.

Порівняльно-правовий аналіз регулювання та функціонування державних та приватних охоронних компаній у вищезазначених зарубіжних країнах свідчить про те, що приватні охоронні організації цих держав займають чільне місце в системі органів, що надають охоронні послуги та здійснюють запобігання злочинності.

Висновки до розділу 2

Одним з вагомих напрямків регулювання детективної діяльності є правове поле.

У США досі не існує національного законодавства, що регулює діяльність недержавних правоохоронних органів. У той же час, ліцензування

приватної детективної діяльності передбачено у 35 штатах, а в 10 штатах ліцензія на здійснення приватної охоронної діяльності взагалі не потрібна. У 16 штатах США для отримання ліцензії на здійснення різних видів недержавних правоохоронних органів необхідне американське громадянство.

У Сполучених штатах Америки приватною детективною діяльністю займаються, по різних даним, від 1 до 2 мільйонів чоловік, що у два рази перевищує штатну чисельність американської поліції. В країні нараховується більш ніж 4 тисячі приватних детективних агентств, та, відповідно статистичним даним, щороку до послуг приватних детективів анонімно звертаються близько 7% жителів країни, що, в свою чергу, більше, ніж у будь-якій іншій країні світу. Сумарний річний прибуток таких приватних детективних агентств на 73% більше, ніж сукупний бюджет усіх державних правоохоронних органів.

Приватний детектив у Франції – це особа, яка займається розслідуванням і проводить наукові дослідження у порядку приватного обвинувачення за певну винагороду. Законодавство Франції чітко відокремлює професію приватного детектива від професії юриста, діяльності нотаріуса, поліції та інших близьких за сутністю професій.

У Великобританії немає нормативних документів, які потребували б реєстрації приватних детективів. З 2 тис. детективів лише 300 зареєстровані членами Інституту професійних слідчих, який знаходиться в Блекберні. Сьогодні уряд вважає за необхідне запровадити подібну реєстрацію з обов'язковою спеціальною перевіркою детективів, оскільки попит на послуги приватних детективних агентств постійно зростає.

У Німеччині приватне детективне бюро повинно бути зареєстроване як установа, що займається ремеслом (промислом) і відповідати всім статутам та нормам, що стосуються таких установ роду. Засновник не вимагає спеціальної освіти або відповідного досвіду роботи. Необхідною умовою формування бюро є мінімальний капітал у 50 тис. євро.

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНИЙ ДОСВІД ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКОРДОНОМ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ

3.1. Практика детективної діяльності закордоном

Приватна детективна діяльність своїм корінням сягає в далеке минуле: її витoki виявляють і в древніх прийомах і традиціях розшуку різних народів, і в деліктах римських преторів, і в діяльності середньовічної інквізиції. Дослідники стверджують, що зачатки розшукової справи і охоронної діяльності вперше з'явилися вже в IV ст. в канонічному праві [1, с. 9-18].

Сполучені Штати Америки, Великобританія, Франція, Німеччина, Канада, Індія, Ізраїль, Японія, Норвегія, Іспанія, Італія, Португалія, Мексика, Російська Федерація та багато інших країн світу являють собою ті регіони планети, де запровадження інститутів приватних детективів, приватних детективних підприємств (агентств) та їх об'єднань стало у свій час наслідком реагування влади на нагальні соціальні виклики, і тому на сьогодні, існування та діяльність таких недержавних інституцій є у них явищем звичайним, усталеним і достатньо унормованим національним законодавством.

В Англії, наприклад, чисельність персоналу приватних охоронних й детективних фірм вдвічі перевищує кількість співробітників поліції. У США приватні служби безпеки мають бюджет, який на 50 % перевищує бюджет усіх органів поліції країни разом узятих, і нараховують понад 1,1 млн. співробітників. В державі Ізраїль (з населенням трохи більше 5 млн. чоловік) функціонує понад двох тисяч детективних і охоронних компаній [29].

В якості визнаних державою правоохоронних структур перші приватні детективні та охоронні агентства з'явилися в США в 1850 р, через шість років після появи в цій країні поліцейських органів [2, с. 53].

У Сполучених Штатах налічується понад 3500 розшукових агентств, бюро і компаній. Лише у Нью-Йорку зареєстровано 713 приватних детективних агентств і вдвічі більше незареєстровано. Найбільшого розмаху в сфері приватного розшуку набула діяльність великих розшукових агентств. У США це насамперед агентство Пінкертона, приватні детективні агентства Бернеса, Уокенхата і Кідда – так звана «Велика четвірка», на частку яких припадає приблизно половина загального грошового обігу всіх розшукових фірм і контор країни. Пінкертон, Бернс, Уокенхат і Кідд, як колишні агенти Секретної служби США, організували діяльність своїх агентств у стилі спецслужби.

Нині приватні детективні агентства функціонують як звичайні комерційні підприємства, зайняті власним бізнесом. На всі види послуг, що надають приватні агентства, встановлюється певна такса, що передбачає 3-4 рівні розцінок залежно від складності завдання, конкретного обсягу роботи і кваліфікації працівників агентства. Розшукові агентства передають клієнтові всі висновки про виконану роботу у формі конфіденційного звіту.

Приватні правоохоронні служби отримали в США, мабуть, саме широке поширення. Особливо різко зросла роль приватного сектора охорони права в цій країні в останні 20 років, що обумовлено, в загальному, зростанням загальнокримінальної та економічної злочинності, появою її нових видів, посиленням тероризму, а також зростанням організованої злочинності.

Якщо всі злочини, спрямовані проти бізнесу, звалити тільки на плечі держави, вважають американські кримінологи, то кримінальна юстиція розвалиться за один день. «Поліція не може одна впоратися з попередженням злочинності. Вона повинна працювати разом з іншими верствами суспільства, - йдеться в звіті президентської комісії США, - однією з таких сил, яка може сприяти зниженню рівня злочинності, є приватна служба безпеки» [9, с. 8].

Статистика свідчить, що якщо в 1970 р. співвідношення сил поліції і

приватних детективних агентств США було приблизно рівним, то в 1988 р. воно вже склало 1,2 млн. чоловік в приватному секторі проти 675 тис. чоловік в державних правоохоронних органах (на початку 90-х років у США налічувалося близько 900 тис. співробітників тільки приватних бюро охорони, що на 300% більше, ніж в 1969 р. і в два рази більше числа офіцерів федеральної поліції) [9, с. 22]. В даний час приблизна чисельність приватних детективів і охоронців в США становить близько 1,5 млн. чоловік, що майже в два рази перевищує кількість співробітників державних правоохоронних органів [29].

Приватні охоронні і детективні служби виникли і розвиваються, головним чином, тому, що багато національних та іноземних торгово-промислових компаній та банків, які працюють в США, виявилися не задоволеними методами, які використовувались державними правоохоронними органами, а також темпами розслідування злочинів, вчинених на їх підприємствах, складах, торгових зонах і та ін.

Звернемо увагу на взаємодію приватних детективних агентств з державними правоохоронними органами та відзначимо наступне;

- в процесі розслідування приватний детектив у США не може спиратися на криміналістичні обліки поліції, хоча на практиці, звичайно, використовуючи неформальні особисті зв'язки, що підтверджують й самі американські детективи та поліцейські, це відбувається досить часто;

- в США приватний детектив не має право отримувати інформацію від поліції і не зобов'язаний передавати їй власні відомості, за винятком прямих доказів про вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів;

- в офіційних відносинах між співробітниками приватних детективних агентств і державної поліції панує, як правило, суворо ділова манера поведінки, що, звичайно, не виключає й тісних, а у деяких випадках й дружніх відносин, які, проте, знаходяться за межами суто службового співробітництва;

- досить негативним для інтересів детектива є, наприклад, щоб при

розгляді справи в суді адвокат іншої сторони виявив те, що для збору інформації щодо його клієнта детективом були задіяні офіційні джерела;

- у разі виявлення альянсу (приватний детектив - поліцейський) судді й присяжні, як правило, вкрай негативно відносяться до подібних методів добування інформації, і у підсумку судовий розгляд може бути програний [40].

Однією з основних економічних причин розвитку, особливо останнім часом, приватних детективних агентств є прагнення підприємців в умовах загострення конкурентної боротьби на багатьох світових товарних ринках і в сфері банківсько-страхових послуг максимально зберегти конфіденційність своїх комерційних операцій, новітніх виробничих технологій. Понад 70 % американських підприємців вважають за краще послуг державної поліції приватні розслідування та охорону, мотивуючи свій вибір побоюваннями за репутацію своєї фірми або бізнесу.

Система приватних охоронно-розшукових агентств США помітно відрізняється від державної системи правоохоронних органів, що займається розкриттям злочинів, розшуком і покаранням злочинців. Так, наприклад, в цій країні немає єдиного федерального закону про приватну детективну і охоронну діяльність, тому відсутні будь-які загальні стандарти, що регулюють надання охоронних або розшукових послуг. Регламентація діяльності даних структур віднесена до юрисдикції штатів.

Основними завданнями приватних охоронних і детективних організацій є попередження та недопущення вчинення правопорушень, а також пошук способів сприяння клієнтам у відшкодуванні завданих їм збитків.

Також слід зазначити, що спеціальних норм про відповідальність приватних охоронців або детективів за перевищення своїх повноважень американське кримінальне законодавство не передбачає. При вчиненні зазначеної категорією осіб злочинів їх притягнення до кримінальної відповідальності відбувається на загальних підставах.

У Великобританії також широке коло проблем, пов'язаних з правоохоронною діяльністю та розслідуванням злочинів вирішуються за допомогою співробітників приватних детективних агентств (служб, бюро).

Приватний детектив у Великобританії має достатньо широкий вибір технічних засобів при здійсненні своєї діяльності. Крім цього, для детектива, наприклад, доступна навіть криміналістична лабораторія поліції Лондона [19, с. 72]. Особи, які пройшли перевірку в державних органах на добропорядність й професійну придатність мають право доступу до центрального національного поліцейського комп'ютера, за допомогою якого, наприклад, щоденно видається до 120 тисяч довідок за запитами про правопорушників, які підозрюються у крадіжках автомобілів, а також про самих власників автомашин.

Крім того, приватний детектив у даний час може легко, не порушуючи закону, отримати відомості відносно підданих країни. Наприклад, є термінали, через які на цілком законних підставах можна отримати доступ хочнайменш до 100 баз даних, у тому числі й до комп'ютеризованого довідника компанії "Брітіш телеком", а також до повного поіменного списку британських виборців й судових досьє.

Сьогодні у Великобританії існує велика кількість приватних розшукових агентств. Найбільш повний перелік таких бюро (із зазначенням контактної інформації) представлений на офіційному сайті Асоціації британських слідчих (Association of British Investigators) [25].

Принципово важливим моментом в діяльності приватних розшукових бюро Німеччини є необхідність збереження ними конфіденційної інформації про клієнтів. Так, у зв'язку з цим необхідно підкреслити, що в Німеччині охороняються усі дані, що містяться в картотеках приватних розшукових служб, навіть ті, що пов'язані з доходами й боргами громадян тощо.

Взаємодія приватних детективів з державними правоохоронними органами Німеччини здійснюється в наступних основних формах:

- спільне планування і проведення спеціальних операцій;

- обмін оперативною інформацією;
- спільне використання оперативних сил і засобів;
- підготовка кадрів.

Зростання масштабів кримінальної злочинності в Японії, зростання її оснащеності та агресивності, а також рівень економічної підготовки призвели, у свою чергу, до активізації приватних правоохоронних структур, а в деяких випадках вони здатні реагувати більш гнучко до мінливості операційної ситуації. Тому структура приватної правоохоронної системи зазнала певних змін і тепер охоплює приватні детективні бюро, приватні фірми з охорони та безпеки та приватні служби охорони та безпеки фірм, підприємств та банків.

Основними функціями приватних детективних бюро є:

- виявлення кредитоспроможності, фінансового стану юридичних та фізичних осіб на вимогу клієнтів;
- збір та перевірка інформації про осіб, найманих фірмами, підприємствами, банками;
- вивчення ринків товарів та послуг в Японії та за кордоном - надання конфіденційної комерційної, наукової, технічної, кредитної та фінансової інформації учасникам бізнесу
- збір доказів в інтересах замовників.

Ці фірми забезпечують захист для атомних електростанцій, аеропортів, транспортних компаній, їх вантажів та цінностей, складів для ядерного палива, різних інших об'єктів та установ. Крім того, приватні фірми з охорони та безпеки забезпечують безпеку банків та інших фінансових установ, використовуючи повний спектр технічних засобів безпеки та безпеки.

Приватні служби безпеки та безпеки фірм, підприємств та банків, як правило, спрямовані на захист їх приміщень, споруд та ресурсів, забезпечення збору, технічну безпеку, захист комп'ютерних систем та мереж, аналітичну підтримку діяльності фірм, підприємств та банків та управління

персоналом.

В даний час лише кілька десятків людей займаються приватною детективною роботою в Білорусі. Треба сказати, що вони працюють таємно. Ніхто не має офісу. Спілкування з клієнтом здійснюється за допомогою електронної пошти, скайпу, рідше мобільного телефону, зареєстрованого стороннім особам. Найчастіше команда детектива - це спільнота однодумців чи колишніх колег, які можуть зібратися для виконання певного замовлення. Деякі працюють поодиноці. Реклама їх послуг здійснюється в Інтернеті або через друзів. Основна тема звернень до приватного детектива зараз - це сімейні питання (перелюб, проблеми розлучення, поведінка дітей) - 65% усіх звернень. Цікаво, що перелюб - це половина всіх закликів. Питання розшуку родичів або виявлення знайомих становить близько 20%. Різні незаконні дії проти громадян, шахрайство та непогашена заборгованість становлять приблизно 10% усіх звернень. Питання, що стосуються безпеки бізнесу - 5%.

Детективи Італії при здійсненні своєї діяльності зобов'язані вести облік усіх операцій, які вони укладають із клієнтами. Цей запис повинен бути наданий, якщо про це вимагають посадові особи чи агенти служб державної безпеки.

Приватні детективи, здійснюючи свою діяльність, виявивши ознаки злочину, повинні негайно повідомити про це державним правоохоронним органам. Обсяг послуг приватного детектива (агентства) міститься в спеціальній «таблиці обслуговування». Детектив не має права надавати послуги, які не вказані в таблиці. Ця таблиця повинна бути затверджена та затверджена префектом (керівником органу державної влади відповідної адміністративно-територіальної одиниці).

Слід зазначити, що в ліцензії може бути відмовлено з міркувань національної безпеки чи громадського порядку. Приватні детективи в Італії, щоб виконати свої функціональні обов'язки, можуть отримати право носити вогнепальну зброю в порядку, передбаченому законодавством.

3.2. Шляхи акумулювання закордонного досвіду та розвитку детективної діяльності в Україні

Звертаючись до світового досвіду боротьби зі злочинністю та забезпечення правопорядку, ми можемо спостерігати тенденції, пов'язані зі зростаючою орієнтацією в розвинених країнах світу не лише на традиційні поліцейські установи, а й на приватні правоохоронні організації (бюро, служби, установи) [38, с. 249]. Наприклад, в Англії кількість працівників приватних охоронних та детективних фірм вдвічі перевищує кількість працівників міліції. У Сполучених Штатах приватні служби безпеки мають бюджет, який на 50% більший, ніж бюджет усіх поліцейських в країні разом, і мають понад 1100 000 співробітників. У державі Ізраїль (з населенням трохи більше 5 мільйонів чоловік) працюють понад дві тисячі детективних і охоронних компаній [28, с. 1].

Сьогодні є вагомі досягнення та розуміння розвитку цього сегмента бізнесу в Україні, який реально наповнює державний бюджет, підвищує рівень економіки та створює сучасні механізми роботи в державі.

Сучасна практика приватних підприємств, тенденції їх розвитку в умовах формування ринкових відносин дозволяють визначити перелік основних служб безпеки та дій, спрямованих на зміцнення економічної безпеки в Україні, використовуючи зарубіжний досвід, наприклад:

- забезпечення безпеки об'єктів та осіб, що використовують програмно-апаратні системи захисту інформаційних систем;
- забезпечення інформаційної безпеки недержавних суб'єктів економічних відносин;
- інформаційно-аналітичне забезпечення підприємницького ризику та захист комерційної таємниці;
- надання консультацій керівникам заздалегідь створених підприємств та комерційних організацій з питань інтегрованої безпеки у формі розробки практичних рекомендацій;

- забезпечення безпеки комерційної міської інфраструктури;
- участь у забезпеченні безпеки державних підприємств, міжнародних комерційних виставок, конгресів, симпозіумів, мистецьких фестивалів тощо;
- забезпечення порядку в місцях масових культурних, спортивних та розважальних заходів.

Легалізація такого виду діяльності в Україні збільшить можливості громадян України та їх об'єднань захистити свої законні права та інтереси, збільшить доходи бюджету шляхом сплати податків на приватну детективну (розшукову) діяльність та може допомогти покращити кримінальну ситуацію. Крім того, прийняття Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» допоможе збільшити міжнародний імідж України як країни, в якій створені всі необхідні умови, щоб громадяни справді захищали свої права, свободи та законність інтереси.

Для того, щоб відстежувати процес, що цікавить, та необхідність запровадження інституту приватної детективної (пошукової) діяльності, слід звернутися до існуючих законопроектів. Отже, на даний момент розроблено низку проектів законів, метою яких є законодавче регулювання приватної детективної (розшукової) діяльності як комплексу неурядових заходів, спрямованих на вдосконалення механізму забезпечення конституційних прав і свобод людини, захист законних прав та інтересів юридичних осіб. Зокрема, проект Закону України «Про приватну детективну діяльність» від 05.04.2000 р. № 5237, проект Закону України «Про приватну детективну діяльність» від 07.04.2004 р. № 5380, проект Закону України «Про приватну детективну діяльність» від 01.07.2004 р. № 5380-1, проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 12.04.2010 р. № 6288, проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 13. 12. 2012 р. № 1093, проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 28.12.2015 р. № 3726 [8, с. 200].

Як бачите, минуло 15 років з моменту появи першої законодавчої ініціативи, проте жоден із цих законопроектів не був прийнятий, хоча

насправді приватні особи та адвокати давно і плідно займаються приватною детективною роботою. Отже, цілком очевидно, що запровадження та функціонування приватних детективних робіт має регулюватися національним законодавством.

Вивчаючи проблемні питання законодавчих пропозицій щодо легалізації приватної детективної діяльності, необхідно насамперед оцінити поняття такої діяльності та визначити вимоги до суб'єктів такої діяльності, враховуючи неоднозначність фіксації цих визначень у вищезазначених законопроектах.. Так, у проекті Закону України "Про приватну детективну (розшукову) діяльність" від 13 грудня 2012 року № 1093 приватна детективна діяльність визначена таким чином: «Приватна детективна (розшукова) діяльність - це діяльність приватних детективів або приватних детективів підприємства, уповноважені органами внутрішніх справ, їх асоціації та філії, щоб надавати детективні послуги клієнтам (фізичним та юридичним особам) на договірній основі з метою захисту їх законних прав та інтересів. Приватна детективна (розшукова) діяльність по суті є підприємницькою діяльністю» [33].

У проекті Закону України "Про приватну детективну (розшукову) діяльність" від 28 грудня 2015 року № 3726 зазначено, що "приватна детективна (розшукова) діяльність – це незалежна професійна діяльність приватних детективів або приватних детективних підприємств (агентств), уповноважених Національною Поліцією України надавати послуги детективів клієнтам на платній договірній основі з метою захисту їх законних прав та інтересів на підставах та в порядку, передбачених цим Законом" [32]. У той же час стаття 5 цього проекту передбачає, що приватний детектив може займатися приватною детективною (пошуковою) діяльністю як самозайнята особа (тобто проводити незалежну професійну діяльність) або як індивідуальний підприємець. Отже, можна зробити висновок, що в цьому проекті суть приватна детективна діяльність чітко не визначена, оскільки, з одного боку, вона вважається діяльністю самозайнятих, а з іншого -

підприємницькою.

На нашу думку, доцільно було б дати таке визначення приватної детективної (пошукової) діяльності: приватна детективна (розшукова) діяльність – підприємницька діяльність приватних детективів або приватних детективних підприємств (агентств) щодо надання клієнтам платного контракту цим законом та дозволена Національною поліцією України основою детективних служб з метою захисту їх законних прав та інтересів.

Щодо вимог до осіб, які мають намір займатися приватною детективною (розшуковою) діяльністю, на наш погляд, жоден законопроект не відображає їх в повній мірі. Ми вважаємо, що перелік таких вимог потребує уточнення та доповнення, оскільки:

- по-перше, у більшості законопроектів немає вікового обмеження для осіб, які бажають займатися приватною детективною (розшуковою) діяльністю. Ми вважаємо, що це має бути не менше 22 років;

- по-друге, відповідно до статті 5 Закону України "Про вищу освіту" від 01.07.2014 р. № 1556-VII [30] встановлюються такі рівні та ступені вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень; другий (головний) рівень; третій (благословенна наука) рівень; науковий рівень. Але у всіх запропонованих проектах відповідна стаття не вказує на рівень вищої освіти, який повинен мати приватний слідчий;

- по-третє, наявність альтернативних умов у законопроектах: «пройшла спеціальну підготовку з метою здійснення приватної детективної (розшукової) діяльності; працює не менше трьох років в оперативних підрозділах або органах досудового розслідування»; відповідні відділи звільняють людину від спеціальної підготовки. На нашу думку, спеціальна підготовка повинна бути для всіх осіб, які мають намір займатися приватною детективною (пошуковою) діяльністю, лише за різними програмами, залежно від досвіду роботи.

Виходячи з вищесказаного, ми пропонуємо норму відповідної статті

проекту Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» сформулювати так: «приватним детективом може бути громадянин України, який досяг віку 22 роки, володіє державною мовою та має вищу юридичну освіту не нижче рівня бакалавра, який пройшов спеціальну підготовку для здійснення приватної детективної (розшукової) діяльності та отримав у встановленому порядку свідоцтво про право займатися приватною детективною діяльністю».

Ми також вважаємо, що приватна детективна (розшукова) діяльність повинна ліцензуватися, оскільки така діяльність пов'язана із здійсненням діяльності, яка може стосуватися приватного життя людини, інтересів юридичної особи, комерційної та банківської таємниці, і, відповідно, вимагає спеціального регулювання та контролю. Вивчаючи зарубіжний досвід законодавчого регулювання приватної детективної діяльності, можна побачити, що в більшості країн світу така діяльність потребує ліцензування. Так, у США в переважній більшості штатів (40 з 50) для здійснення детективних функцій потрібна спеціальна ліцензія, яка видається владою цієї держави, і, якщо така ліцензія є, детектив має право займатися охороною та пошуковою діяльністю (залежно від класу ліцензії) лише в державі, де він отримав ліцензію [38, с. 250].

Дискусійними є також положення законопроектів, які фіксують права та обов'язки суб'єктів приватної детективної (розшукової) діяльності. Зокрема, на нашу думку, доцільно до переліку прав приватного детектива додати право на усне опитування громадян та посадових осіб (за їх згодою). Крім того, деякі права суб'єктів такої діяльності, закріплені законопроектами, збігаються з функціями правоохоронних органів, що ставить під сумнів законність таких дій приватною детективною (розшуковою) діяльністю, оскільки, згідно з чинним законодавством, можна отримати інформацію про захищену законом фізичну особу без його згоди, в тому числі про її особисте та сімейне життя, мають право лише правоохоронні органи.

Чинне законодавство обмежує втручання в приватне життя громадян. Отже, ст. 32 Конституції України чітко зазначено: «Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте та сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Забороняється збирати, зберігати, використовувати та поширювати конфіденційну інформацію про особу без її згоди, за винятком випадків, передбачених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини»[17]. Тому, щоб приватна детективна робота відповідала недоторканності приватного та сімейного життя, вона підлягає належному законодавчому регулюванню. Ми зосереджуємось на обов'язковому законодавчому закріпленні таких стандартів:

- по-перше, перелік прав детектива повинен бути вичерпним (більшість законопроектів містять невичерпний перелік прав приватного детектива)

- по-друге, індивідуальні дії суб'єктів приватної детективної (розшукової) діяльності повинні здійснюватися виключно за згодою фізичних та юридичних осіб;

- по-третє, вимагає чіткого регулювання порядку проведення внутрішньої перевірки суб'єктами приватної детективної (розшукової) діяльності споруд, приміщень, інших об'єктів;

- по-четверте, необхідність визначення порядку та вимог щодо змісту, виконання та термінів розгляду письмового звернення приватного детектива (приватного детективного агентства) до органів державної влади, місцевої влади, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ, організацій, громадські об'єднання, а також фізичні особи.

Безперечним є те, що, крім статутних прав, обов'язково повинні бути чітко регламентовані обов'язки приватної детективної (розшукової) діяльності. Однак, проаналізувавши вищезазначені законопроекти, ми дійшли висновку, що всі вони потребують уточнення та певних роз'яснень. Так, наприклад, серед зобов'язань суб'єктів приватної детективної (розшукової) діяльності, на наш погляд, слід передбачити таке зобов'язання:

"інформувати уповноважені правоохоронні органи про всі докази вчинення (отриманих) злочинів суб'єктом приватної детективної (розшукової) діяльності та передати їх у відповідну вимогу правоохоронного наказу. "

Ми вважаємо за доцільне доповнити законодавчі норми такими пунктами, як: заборона на фальсифікацію інформації та / або неправильне представлення клієнта; заборона вчиняти дії, що загрожують життю, здоров'ю, честі, гідності та майну громадян, заборона розголошувати інформацію, яка була зібрана в процесі договірних зобов'язань щодо інформації про клієнта, включаючи інформацію щодо питань забезпечення життя чи здоров'я громадян, використовуючи їх на користь інтересів клієнта або в інтересах третіх осіб.

Слід зазначити, що в розглянуті законопроекти є й інші недоліки (наприклад, деякі положення законопроектів дублюють одне одного, потребують значного уточнення або не узгоджуються з іншими законодавчими актами).

Таким чином, можна стверджувати, що запропоновані на даний момент законопроекти потребують значних вдосконалень, оскільки вони неповно та нечітко регулюють питання приватної детективної діяльності.

Висновки до розділу 3

В різних країнах світу практичні аспекти реалізації детективної діяльності мають свої особливості.

У Сполучених Штатах налічується понад 3500 розшукових агентств, бюро і компаній. Лише у Нью-Йорку зареєстровано 713 приватних детективних агентств і вдвічі більше незареєстровано. Найбільшого розмаху в сфері приватного розшуку набула діяльність великих розшукових агентств. У США це насамперед агентство Пінкертона, приватні детективні агентства Бернеса, Уокенхата і Кідда – так звана «Велика четвірка», на частку яких

припадає приблизно половина загального грошового обігу всіх розшукових фірм і контор країни. Пінкертон, Бернс, Уокенхат і Кідд, як колишні агенти Секретної служби США, організували діяльність своїх агентств у стилі спецслужби.

Нині приватні детективні агентства функціонують як звичайні комерційні підприємства, зайняті власним бізнесом. На всі види послуг, що надають приватні агентства, встановлюється певна такса, що передбачає 3-4 рівні розцінок залежно від складності завдання, конкретного обсягу роботи і кваліфікації працівників агентства.

Приватний детектив у Великобританії має достатньо широкий вибір технічних засобів при здійсненні своєї діяльності. Крім цього, для детектива, наприклад, доступна навіть криміналістична лабораторія поліції Лондона. Особи, які пройшли перевірку в державних органах на добропорядність й професійну придатність мають право доступу до центрального національного поліцейського комп'ютера, за допомогою якого, наприклад, щоденно видається до 120 тисяч довідок за запитами про правопорушників, які підозрюються у крадіжках автомобілів, а також про самих власників автомашин. Крім того, приватний детектив у даний час може легко, не порушуючи закону, отримати відомості відносно підданих країни.

В даний час лише кілька десятків людей займаються приватною детективною роботою в Білорусі. Треба сказати, що вони працюють таємно. Ніхто не має офісу. Спілкування з клієнтом здійснюється за допомогою електронної пошти, скайпу, рідше мобільного телефону, зареєстрованого стороннім особам. Найчастіше команда детектива - це спільнота однодумців чи колишніх колег, які можуть зібратися для виконання певного замовлення. Деякі працюють поодиноці. Реклама їх послуг здійснюється в Інтернеті або через друзів. Основна тема звернень до приватного детектива зараз - це сімейні питання (перелюб, проблеми розлучення, поведінка дітей) - 65% усіх звернень.

Якісна імплементація Україною закордонного досвіду детективної

діяльності передбачає передусім урегулювання правового поля: по-перше, перелік прав детектива повинен бути вичерпним (більшість законопроектів містять невичерпний перелік прав приватного детектива); по-друге, індивідуальні дії суб'єктів приватної детективної (розшукової) діяльності повинні здійснюватися виключно за згодою фізичних та юридичних осіб; по-третє, вимагає чіткого регулювання порядку проведення внутрішньої перевірки суб'єктами приватної детективної (розшукової) діяльності споруд, приміщень, інших об'єктів; по-четверте, необхідність визначення порядку та вимог щодо змісту, виконання та термінів розгляду письмового звернення приватного детектива (приватного детективного агентства) до органів державної влади, місцевої влади, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ, організацій, громадські об'єднання, а також фізичні особи.

ВИСНОВКИ

Проведення дипломного дослідження дозволило сформувавши ряд висновків і узагальнень.

Слово «детектив» походить від латинського слова «detego» (розкриваю, викриваю). Під терміном «детектив» в офіційному вжитку він не розповсюджений, офіційний статус відсутній, але у повсякденному вжитку, під ним розуміється особа яка має відношення, як спеціаліст і спеціалізується на розкритті кримінальних злочинів.

Специфіка діяльності приватних детективних структур, потребує свого законодавчого врегулювання, адже це специфічний вид діяльності, і держава має його належним чином врегулювати в Україні, так як це є у країнах Європейського Союзу, і у переважній більшості розвинених, цивілізованих, демократичних країн світу.

На прикладі європейських країн можемо спостерігати як даний інститут, що на сьогодні, на жаль, поки що не знайшов законодавчого врегулювання в Україні, функціонує та продуктивно діє сумісно з державними правоохоронними органами, позитивно впливаючи на врегулювання суспільних відносин та боротьбу зі злочинністю в межах країн.

Переглядаючи пропозиції різних детективних агентств, можна натрапити як на цілком традиційні послуги щодо розшуку загублених документів до зовсім неординарних послуг таких, як: допомога батькам у контролі за дітьми, алібі у сімейному житті, виведення осіб із різного роду сект, встановлення gps – маяка для контролю за людьми похилого віку, визначення хто насправді володіє акантом у соціальній мережі тощо. Звісно приватні детективи діють за принципом «дозволено те, що не заборонено» і у встановлений строк та конкретну платню допомагають вирішувати найрізноманітніші забаганки клієнтів. При цьому неухильно дотримуючись принципів верховенства права, законності, дотримання прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, збереження професійної

таємниці, конфіденційності, взаємодії із правоохоронними органами, органами державної влади та місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями та громадянами. Саме ці обставини приваблюють осіб звертатися за допомогою у приватні структури, де з ними буде укладено конкретний договір, а не до державних правоохоронних органів (де діють застарілі механізми та корупційні схеми вирішення питань).

Одним з вагомих напрямків регулювання детективної діяльності є правове поле.

У США досі не існує національного законодавства, що регулює діяльність недержавних правоохоронних органів. У той же час, ліцензування приватної детективної діяльності передбачено у 35 штатах, а в 10 штатах ліцензія на здійснення приватної охоронної діяльності взагалі не потрібна. У 16 штатах США для отримання ліцензії на здійснення різних видів недержавних правоохоронних органів необхідне американське громадянство.

У Сполучених штатах Америки приватною детективною діяльністю займаються, по різних даним, від 1 до 2 мільйонів чоловік, що у два рази перевищує штатну чисельність американської поліції. В країні нараховується більш ніж 4 тисячі приватних детективних агентств, та, відповідно статистичним даним, щороку до послуг приватних детективів анонімно звертаються близько 7% жителів країни, що, в свою чергу, більше, ніж у будь-якій іншій країні світу. Сумарний річний прибуток таких приватних детективних агентств на 73% більше, ніж сукупний бюджет усіх державних правоохоронних органів.

Приватний детектив у Франції - це особа, яка займається розслідуванням і проводить наукові дослідження у порядку приватного обвинувачення за певну винагороду. Законодавство Франції чітко відокремлює професію приватного детектива від професії юриста, діяльності нотаріуса, поліції та інших близьких за сутністю професій.

У Великобританії немає нормативних документів, які потребували б реєстрації приватних детективів. З 2 тис. детективів лише 300 зареєстровані

членами Інституту професійних слідчих, який знаходиться в Блекберні. Сьогодні уряд вважає за необхідне запровадити подібну реєстрацію з обов'язковою спеціальною перевіркою детективів, оскільки попит на послуги приватних детективних агентств постійно зростає.

У Німеччині приватне детективне бюро повинно бути зареєстроване як установа, що займається ремеслом (промислом) і відповідати всім статутам та нормам, що стосуються таких установ роду. Засновник не вимагає спеціальної освіти або відповідного досвіду роботи. Необхідною умовою формування бюро є мінімальний капітал у 50 тис. євро.

В різних країнах світу практичні аспекти реалізації детективної діяльності мають свої особливості.

У Сполучених Штатах налічується понад 3500 розшукових агентств, бюро і компаній. Лише у Нью-Йорку зареєстровано 713 приватних детективних агентств і вдвічі більше незареєстровано. Найбільшого розмаху в сфері приватного розшуку набула діяльність великих розшукових агентств. У США це насамперед агентство Пінкертона, приватні детективні агентства Бернеса, Уокенхата і Кідда – так звана «Велика четвірка», на частку яких припадає приблизно половина загального грошового обігу всіх розшукових фірм і контор країни. Пінкертон, Бернс, Уокенхат і Кідд, як колишні агенти Секретної служби США, організували діяльність своїх агентств у стилі спецслужби.

Нині приватні детективні агентства функціонують як звичайні комерційні підприємства, зайняті власним бізнесом. На всі види послуг, що надають приватні агентства, встановлюється певна такса, що передбачає 3-4 рівні розцінок залежно від складності завдання, конкретного обсягу роботи і кваліфікації працівників агентства.

Приватний детектив у Великобританії має достатньо широкий вибір технічних засобів при здійсненні своєї діяльності. Крім цього, для детектива, наприклад, доступна навіть криміналістична лабораторія поліції Лондона. Особи, які пройшли перевірку в державних органах на добропорядність й

професійну придатність мають право доступу до центрального національного поліцейського комп'ютера, за допомогою якого, наприклад, щоденно видається до 120 тисяч довідок за запитами про правопорушників, які підозрюються у крадіжках автомобілів, а також про самих власників автомашин. Крім того, приватний детектив у даний час може легко, не порушуючи закону, отримати відомості відносно підданих країни.

В даний час лише кілька десятків людей займаються приватною детективною роботою в Білорусі. Треба сказати, що вони працюють таємно. Ніхто не має офісу. Спілкування з клієнтом здійснюється за допомогою електронної пошти, скайпу, рідше мобільного телефону, зареєстрованого стороннім особам. Найчастіше команда детектива - це спільнота однодумців чи колишніх колег, які можуть зібратися для виконання певного замовлення. Деякі працюють поодиноці. Реклама їх послуг здійснюється в Інтернеті або через друзів. Основна тема звернень до приватного детектива зараз - це сімейні питання (перелюб, проблеми розлучення, поведінка дітей) - 65% усіх звернень.

Якісна імплементація Україною закордонного досвіду детективної діяльності передбачає передусім урегулювання правового поля: по-перше, перелік прав детектива повинен бути вичерпним (більшість законопроектів містять невичерпний перелік прав приватного детектива); по-друге, індивідуальні дії суб'єктів приватної детективної (розшукової) діяльності повинні здійснюватися виключно за згодою фізичних та юридичних осіб; по-третє, вимагає чіткого регулювання порядку проведення внутрішньої перевірки суб'єктами приватної детективної (розшукової) діяльності споруд, приміщень, інших об'єктів; по-четверте, необхідність визначення порядку та вимог щодо змісту, виконання та термінів розгляду письмового звернення приватного детектива (приватного детективного агентства) до органів державної влади, місцевої влади, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ, організації, громадські об'єднання, а також фізичні особи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агутин А.В. Частный детектив в уголовном процессе : Монография. Н. Новгород : Нижегородская правовая академия, 2001. 162 с.
2. Белорусов В., Шишов Е. Частный детектив в уголовном процессе: некоторые аспекты проблемы. *Уголовное право*. 2001. № 2. С. 53-55.
3. Бугайчук К. Л. Інститут приватних детективів за кордоном: порівняльноправовий аналіз. *Право і безпека*. 2016. №1 (60). С. 7–13.
4. Бугайчук К.Л. Інститут приватних детективів за кордоном: порівняльноправовий аналіз. *Право і безпека*. 2016. №1 (60). С. 7–13
5. Герасимов А.П. Местное самоуправление и местная полиция во Франции. М., 1992. 128 с.
6. Голубев В. И., Мосин И. В. Частные охранные бюро и службы безопасности Германии. *Вестник МВД*. 2016. № 2. С. 102–107.
7. Голубов А. Є. Приватні детективи та детективні агентства як суб'єкти реалізації правоохоронної функції в державі: *матеріали Всеукраїнського самміту приватних детективів* (м. Дніпро, 30 листопада 2017 р.). – Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. С. 31-35.
8. Гончаренко І., Михайлова Ю. Проблемні питання законодавчих пропозицій щодо легалізації приватної детективної діяльності в Україні. *Публічне право*. 2016. № 2. С. 196-203.
9. Евланова О.А. Участие частных детективных и охранных предприятий в борьбе с преступностью: криминологический аспект. Дис. ...канд юрид. наук. М., 2014. 21 с.
10. Ермолович Г.П. Привлечение населения к правоохранительной деятельности полиции США: автореф. дис. на соискание учен. степени канд.юрид. наук: 12.00.02. СПб., 1994. 35 с.
11. Завальний М. В. Теоретичні передумови недержавної правоохоронної діяльності в Україні. *Матеріали Всеукраїнської наук.-практ.*

конф. *Сучасні проблеми адміністративного права та процесу* (м. Харків, 30 червня 2017 року). – С.76–79.

12. Закон Франції “Про організацію професії приватного детектива” (“Organisant la profession de détectiveprivé”). URL: <http://www.vigilis.be/upload/documents/wetPrivDecFR.Pdf>

13. Закон ФРН “Про приватні підприємства” URL: <http://www.verfassungen.de/de/ddr/privatwirtschaftsgesetz90.htm>

14. Карпов Н. С., Габро О. І. Державний захист та забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у судочинстві, за законодавством України. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2007. Вип. 17. С. 254–266.

15. Конституція України (із змінами, внесеними законами України від 8.12.2004 р., 01.02.2011 р., 19.09.2013 р., 21.02.2014 р., 21.02.2014 р., 02.06.16 р.) [ст. 27]

16. Конституція України (із змінами, внесеними законами України від 8.12.2004 р., 01.02.2011 р., 19.09.2013 р., 21.02.2014 р., 21.02.2014 р., 02.06.16 р.) [ст. 41]

17. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141

18. Коччечанов М.В., Взаимодействие органов полиции с негосударственными детективными структурами. На примере США. *Закон и право*. 2007. № 10. С. 105.

19. Крисін А. В. Безпека підприємницької діяльності. К: 2016. С. 272.

20. Крысин А.В. Безопасность предпринимательской деятельности. – М.: Финансы и статистика. 1996. С. 133.

21. Крысин А.В. Частный детектив. Кто и как может им стать в США. *Юридический вестник*. 2013. № 8. С. 45–51.

22. Кузьменко В. В. Детективна діяльність: особливості запобіжного впливу на злочинність. *Українські перспективи у світовому розвитку* :

матеріали Науково-практичної конференції (Київ, 4 листопада 2016 року). – К.: Університет економіки та права «КРОК». С. 83-86.

23. Кучеренко О.Є. Поняття і види приватної детективної діяльності: теоретико-правові аспекти. *Українські перспективи у світовому розвитку* : матеріали Науково-практичної конференції (Київ, 4 листопада 2016 року). – К.: Університет економіки та права «КРОК». С. 86-88.

24. Мотуз М. Тенденції розвитку приватної детективної діяльності в Україні. URL: http://law.knu.ua/images/abook_file/conf2011_kpp_motuz.pdf

25. Офіційний сайт Асоціації британських слідчих, розділ "Довідник приватних детективних агентств Великобританії": Режим доступу: <http://www.ttieabi.org.uk/private-investigator/index.htm>

26. Офіційний сайт Органу індустріальної безпеки Великобританії, Security Industry Authority (SIA). URL: <http://sia.homeoffice.gov.uk/home>

27. Подготовка сотрудников частных правоохранительных служб в США. М.: ВИНТИ, 2014. № 10. С. 30–35.

28. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 13.12.2012 р. № 1093. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45071

29. Пояснювальна записка до проекту Закону України № 3726 «Про приватну детективну (розшукову) діяльність». URL : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=57580&pf35401=371890>

30. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page3>

31. Про приватну детективну (розшукову) діяльність : Закон України № 3726 від 13.04.2017. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=57580&pf35401=425620>

32. Проект Закону «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» №3726 від 28.12.2015. URL:

<http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=57580&pf35401=371611>

33. Проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 13. 12. 2012 р. № 1093. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45071

34. Пушняк М.О. Приватна детективна діяльність – проблеми становлення і розвитку. Теоретико-правовий аспект. *Українські перспективи у світовому розвитку* : матеріали Науково-практичної конференції (Київ, 4 листопада 2016 року). – К.: Університет економіки та права «КРОК». С. 103-106.

35. Сайт “Детективний доклад”, Розділ “Детектив як професія” URL: <http://detektiv-report.de/index.php?goto=detektiv-beruf>

36. Соколенко О. Л. Поняття та ознаки правоохоронної функції держави як основи правоохоронної діяльності. *Форум права*. 2012. № 4. С. 847-852.

37. Чердниченко О.Ю. Проблемні питання правового забезпечення детективної діяльності суб’єктів підприємництва в Україні. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/38681/1/181-182.pdf>

38. Черков В. О., Попов П. О. Приватна детективна діяльність в розвинутих країнах світу. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2010. Вип. 2. С. 248-259.

39. Черков В. О., Попов П. О. Приватна детективна діяльність в розвинутих країнах світу. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2015. №2. С. 248-259.

40. "US Department of Labor". URL: <http://www.bls.gov/oco/ocos157.htm> Nature of the Work